

Styrk dit barns sprog

3-6 år

Børn har en medfødt evne til at lære sprog (J.S. Bruner)

Børns sproglige udvikling er vigtig fordi:

Sproget er et redskab til kommunikation og kontakt.

Sproget tilegnes, og udvikler sig i de relationer, barnet indgår i.

Sproget har betydning for den senere tilegnelse af læse/skrivefærdighed.

Sprog og læsning hænger tæt sammen og en sproglig bevidstgørelse ser ud til at kunne forebygge nederlag i forhold til læsning og skrivning (Bente Hagtvad Eriksen)

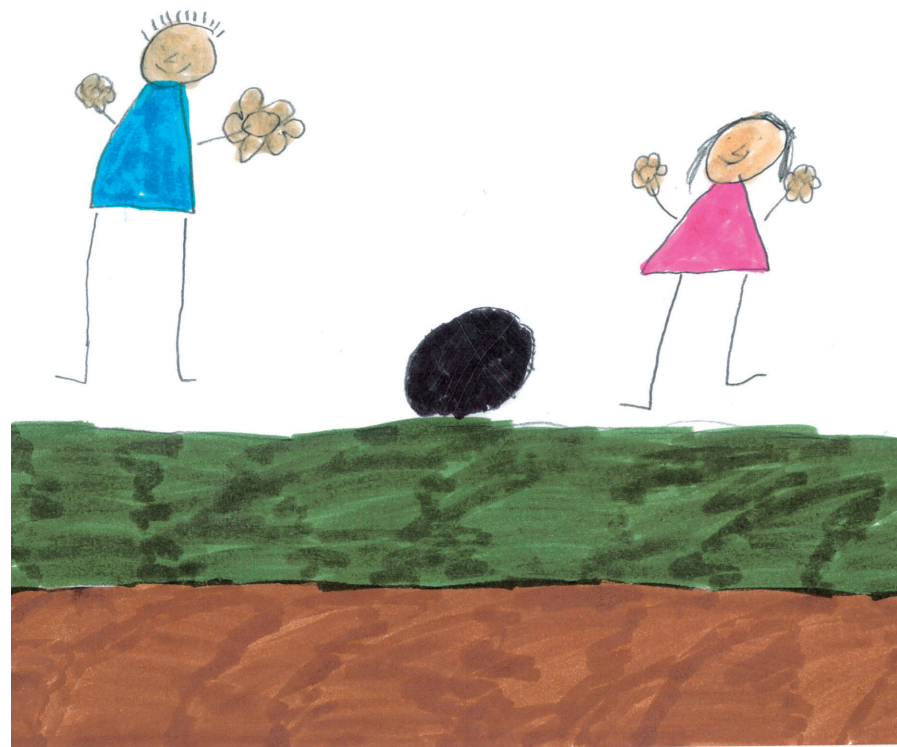
Noget af det, der kræves for at lære sprog, er:

- at barnet har mulighed for at høre og bruge sproget i socialt samvær.
- at barnet er omgivet af mennesker, der bruger talesproget i forskellige sammenhænge.
- at du taler med og til barnet.
- at du lytter til det, barnet har at sige.
- at du svarer på barnets spørgsmål.
- at du sætter navn på de ting og handlinger, du foretager dig sammen med barnet.
- at barnet oplever, at sproget kan bruges.

Børn lærer at tale ved at bruge sproget

Hvordan kan du hjælpe barnet:

- ved at møde barnet med positive forventninger.
- ved at have kontakt med barnet og få øjenkontakt, når I taler sammen.
- ved at de voksne lytter, holder pause og giver børnene taletid.
- ved at være engageret i din samtale med barnet.
- ved at tale om de ting, der sker rundt om barnet.
- ved at tale om de ting, I oplever sammen.
- ved at lade barnet bruge sine sanser og give det erfaringer ved bl.a. at lade det se, føle, høre, smage og lugte.
- ved at fortælle, hvad du selv har oplevet - dermed vil barnet ofte selv begynde at fortælle.
- ved at fortælle fra din egen barndom.
- ved at svare, når barnet spørger - selvom det måske spørger mange gange.
- ved at se film og TV sammen med barnet og tal om det, I ser.
- ved at læse sammen med barnet.
- ved at synge, lege og spille spil sammen med barnet.
- ved at bruge rim og remser.
- ved at sørge for, at der er ro, så ordene ikke drukner i "støj" fra radio, tv osv.

Alle børn udvikler ikke sproget lige hurtigt

For barnet er det vigtigt:

- *at du giver sprog og ikke kræver sprog.*
Børn lærer ikke sprog ved hele tiden at få stillet spørgsmål. De bryder sig ikke om at blive spurgt om noget, som de godt ved, at de voksne kender svaret på. Det er dig som voksen, der skal sætte ord på. Når barnet har hørt ordet så mange gange, at det genkender det, begynder det ofte selv at bruge det.
- *at du lader være med at rette.*
Fokuser på det, barnet siger og mindre på udtalen. Hvis barnet siger "då dolen", så svar: "Ja, du vil gerne stå på stolen!". Så ved barnet, at du har forstået meningen og jeres samtale kan fortsætte. Samtidig har du givet dit barn den rigtige formulering og udtale. Du har været en god sprogmodel.
- *at du giver tid ved at vise, at du lytter til det, barnet fortæller dig.*
Tal ikke selv videre, før barnet har fået tid til at tale færdig.
- *at du er ærlig og siger til, hvis du ikke har tid til at tale med barnet.*
Det er bedre end ikke at lytte ordentligt.
- *at opleve gentagelser af samme aktivitet.*
Gentagelser og faste rutiner giver tryghed i dagligdagen og hjælper barnet til at lære at huske.

Børn udvikler sproget gennem leg

Leg og spil

- Børn nyder det tætte samvær med en voksen omkring en leg eller et spil.
- Samværet omkring en fælles interesse er med til at udvikle barnets sprog.
- Det er vigtigt, at du sætter ord på alt, hvad du foretager dig i aktiviteten og i de handlinger, barnet foretager sig.
- På biblioteket kan du låne spil på samme måde, som du låner bøger og musik.
- Computerspil, tablets og iPads kan være et godt supplement.

Rim og remser, sange og sanglege

- Rim og remser, sange og sanglege er sjove. De er rytmiske og er med til at skærpe opmærksomheden på lydene i sproget og dermed med til at styrke den senere læse-skriveudvikling.
- Der findes mange forskellige rim - og remsebøger, som ofte kan lånes på biblioteket.
- Vrøvle rimord er ofte starten på at lære at rime som "unge – dunge", "plante – flante" m.v.
- Rim og remser, sange, faktesange og sanglege er med til at styrke sanserne. Rytmen og bevægelserne støtter sprogindlæringen.

Lyt

- Lyttelege er, som rim og remser, med til at skærpe opmærksomheden på den lydige side af sproget.
- Lyt efter lyde: Hvor kommer lyden fra? Hvad betyder lyden? Er der mere end én lyd?
- Find selv ting, der kan lave lyde som saks, knips med fingrene, tramp på gulvet, slå smæld med tungen osv.
- Mange lyttelege kan leges, når I går tur.

Læs

- Gør det til en daglig hyggestund at læse og fortælle en historie sammen med barnet.
- Fortæl bogen samtidig med, at du peger på billederne. På den måde får barnet både det synlige billede og ordet på én gang.
- Tal om det, I læser og svar på barnets spørgsmål. Gerne dialogisk læsning.
- Læs eller fortæl langsommere end du plejer, så barnet får tid til at tænke over handlingen i bogen.
- Børn elsker at få læst historier og har ofte en yndlingshistorie, som de gerne vil have gentaget. De lærer sommetider historien udenad og kan derfor legelæse den for sig selv eller andre.
- Læs og fortæl eventyr.
- Daglig højtlesning er med til at lære børnene fortrolighed med skriftsproget.
- Lån bøger på biblioteket sammen med barnet men giv også børnene bøger, som er helt deres egne.
- Læs selv - læselyst "smitter".

Inspiration kan endvidere hentes på bl.a. sprogpakken. dk o.lign.

Gør skriftsproget synligt for dit barn

- Børnene lærer skriftsproget, fordi de har voksne, der hjælper dem. Voksne, der læser for dem, svarer på spørgsmål og følger skriften med fingeren.
- Vis interesse, når barnet tegner og skriver.
- Lad barnet se, når du skriver.
- Lad barnet få lov til at skrive med, når du selv skriver.
- Skriv breve sammen med barnet.
- Skriv indkøbssedlen sammen, når I skal handle.
- Læs opskriften sammen med barnet, når ex. kagen skal bages.
- Svar på alle spørgsmål om skrift som på emballager, i reklamer, på vejskilte m.v.
- Lad barnet eksperimentere med både det talte sprog og lege-skrivning til gavn for den senere læse-skriveudvikling.

HUSK!!

Giv barnet tid, giv det din tid.

Hold pauser og lad barnet svare.

Tal lidt langsommere end du plejer.

Sluk for radio, TV og computer -
baggrundsstøj forstyrrer.

Børn får det sprog, de voksne taler.

Ingen kan gøre alt hver dag, men
alle kan gøre noget hver dag.

Du er velkommen til at kontakte

Pædagogisk Psykologisk Rådgivning
(PPR)

Centrumpladsen 7, 2. sal · 5700 Svendborg

Tlf. 6223 4545 · E-mail: PPR@svendborg.dk

Tale-hørefaglig gruppeleder:

Aase Brødsgaard

Svendborg
Kommune